

ΣΥΝΤΑΞΙΔΙΩΤΕΣ ΣΤΗ ΘΡΗΣΚΕΥΤΙΚΗ ΕΛΛΑΔΑ & ΚΥΠΡΟ

Παρασκευή, 2 Σεπτεμβρίου 2022

Τόπος Συνεδρίου: Μυτιλήνη

ΘΕΜΑ: Προοπτικές Ανάπτυξης του Θρησκευτικού και Προσκυνηματικού Τουρισμού στα Νησιά της Ιεράς Μητροπόλεως Σύρου.

**Κείμενο, Παρουσίαση: κ. Αλέξανδρος Μαρκουίζος,
Προϊστάμενος Γραμματέας Ιεράς Μητροπόλεως Σύρου**

Την αναγκαιότητα ανάπτυξης και προώθησης του Τουρισμού στην Πατρίδα μας, σε όλες του τις μορφές, μεταξύ των οποίων και η ταχέως αναπτυσσόμενη μορφή του Θρησκευτικού-Προσκυνηματικού Τουρισμού, ως βασικού πυλώνα στήριξης της Εθνικής και Τοπικής οικονομίας, αποδεικνύει και επιβεβαιώνει η διαπίστωση ότι χάρη στα έσοδα από τον Τουρισμό μπόρεσε η Ελλάδα να αντιμετωπίσει σε ένα βαθμό την πρόσφατη οικονομική κρίση και τις συνέπειες της πανδημίας και, τώρα, τη διαφαινόμενη ενεργειακή κρίση.

Η πρόκληση και οι προοπτικές για τον θρησκευτικό τουρισμό στην Ελλάδα είναι μεγάλη καθώς σύμφωνα με τον Παγκόσμιο Οργανισμό Τουρισμού, αποτελεί το ταχύτερα αναπτυσσόμενο τουριστικό προϊόν από το 2007 και μετά. Αρκεί να σημειώσουμε ότι από τα 17 μνημεία της ελληνικής πολιτιστικής κληρονομιάς στην UNESCO, τα πέντε αποτελούν περιοχές θρησκευτικού ενδιαφέροντος.

Η γεωγραφική θέση της Ελλάδος στη Μεσόγειο, η εύκολη πρόσβαση, οι κλιματολογικές συνθήκες με τη μακρά περίοδο ηλιοφάνειας και το ήπιο κλίμα της επιτρέπουν την ανάπτυξη του θρησκευτικού τουρισμού στο μεγαλύτερο μέρος του έτους.

Κύριο μοχλό στην ανάπτυξη του θρησκευτικού τουρισμού μπορεί να αποτελέσει ο θρησκευτικό-πολιτιστικός πλούτος της χώρας ως συμπληρωματικός ελκυστικός πόρος σε κάθε τουριστική δραστηριότητα.

ΣΥΝΤΑΞΙΔΙΩΤΕΣ ΣΤΗ ΘΡΗΣΚΕΥΤΙΚΗ ΕΛΛΑΔΑ & ΚΥΠΡΟ

Επιπρόσθετα, η αειφορική τουριστική ανάπτυξη αναγνωρίζεται ως μια διαδικασία προώθησης του τουρισμού, χωρίς καταστροφή του φυσικού κεφαλαίου του τουριστικού προορισμού, ώστε στο μέλλον να μπορούν να απολαύσουν στον ίδιο βαθμό τους πόρους αυτούς και άλλοι τουρίστες.

Ο Θρησκευτικός τουρισμός εντάσσεται στο πλαίσιο της αειφόρου ανάπτυξης καθώς περιλαμβάνει τη βιωματική γνωριμία των τουριστών με τοπικά έθιμα και παραδόσεις, την επίσκεψη προστατευόμενων φυσικών και πολιτιστικών περιοχών, όπου υπάρχει μια ισορροπία ανάμεσα στο περιβάλλον, την οικονομία και τις κοινωνικές διαστάσεις του τουρισμού.

Ο θρησκευτικός τουρισμός στην Ελλάδα καθιστά μια ενδιαφέρουσα μορφή εναλλακτικού τουρισμού, με ιδιαίτερη συμβολή στην ανάπτυξη των μειονεκτικών και λιγότερο αναπτυγμένων περιοχών της χώρας.

Επιπλέον στο πλαίσιο της ανυπαρξίας στοιχειώδους οργάνωσης του θρησκευτικού τουρισμού τόσο σε τοπικό όσο και σε εθνικό επίπεδο υπογραμμίζεται η ανάγκη συστηματικής καταγραφής και ανάδειξης των θρησκευτικών μνημείων προκειμένου η ανάπτυξη του θρησκευτικού τουρισμού να συμβάλει στην τοπική ανάπτυξη και η Ελλάδα να καταστεί τόπος προορισμού τουριστών των οποίων τα κίνητρα είναι πολυποίκιλα και περισσότερο ποιοτικά

ΘΡΗΣΚΕΥΤΙΚΟΙ-ΠΟΛΙΤΙΣΜΙΚΟΙ ΠΟΡΟΙ ΤΩΝ ΝΗΣΙΩΝ ΤΗΣ ΙΕΡΑΣ ΜΗΤΡΟΠΟΛΕΩΣ ΣΥΡΟΥ

Τα νησιά μας, όπως και τα άλλα Κυκλαδονήσια διαθέτουν πλούσιους θρησκευτικούς-πολιτιστικούς θησαυρούς, που θα μπορούσαν να προσελκύσουν επισκέπτες. Παρόλα αυτά υπάρχουν αρκετοί περιορισμοί που οφείλονται στις ελλειπείς υποδομές, στην νησιωτικότητα, που αποτελεί εμπόδιο στην μετακίνηση των επισκεπτών, στην ελλιπή εκπαίδευση και κατάρτιση του απασχολούμενου στον τουρισμό ανθρώπινου δυναμικού, στην έλλειψη συνεργασίας φορέων και γενικότερα των εμπλεκόμενων στον τουρισμό, κ.λπ.

ΣΥΝΤΑΞΙΔΙΩΤΕΣ ΣΤΗ
ΘΡΗΣΚΕΥΤΙΚΗ
ΕΛΛΑΔΑ & ΚΥΠΡΟ

Αναφέρουμε ενδεικτικά και κατά νήσο της Ιεράς μας Μητροπόλεως
Θρησκευτικούς-πολιτισμικούς πόρους

ΣΙΚΙΝΟΣ.

Το ιδιαίτερο μνημείο του μικρού και πανέμορφου νησιού της Σικίνου, που διατηρεί ανόθευτο το χαρακτήρα και τις παραδόσεις του, είναι ο Ναός της Επισκοπής. Βρίσκεται μέσα στην άγρια φύση της νησιωτικής ενδοχώρας και γύρω του υπάρχουν βυζαντινά παρεκκλήσια, κελιά, ερείπια αρχαίων οικοδομημάτων, τμήματα τειχών και κομμάτια μαρμάρινων γλυπτών.

Πρόκειται για ένα ταφικό μνημείο του 3ου μ.Χ. αι, το οποίο τον 17ο αι. περίπου μετατράπηκε σε **χριστιανικό ναό με τρούλο, το οποίο πρόσφατα ανακαινίσθηκε και επισκευάσθηκε** από την Εφορεία Αρχαιοτήτων Κυκλάδων με προϊστάμενο τον Δημήτρη Αθανασούλη. Κατά τη διάρκεια των εργασιών αποκατάστασης, μάλιστα, αποκαλύφθηκαν ενδιαφέροντα στοιχεία, όπως μια συγκινητική επιγραφή εκείνου που πιθανολογείται πως κατασκεύασε το μαυσωλείο για μια γυναίκα που αγαπούσε, τη Νεικώ, και αργότερα, ένα ακόμη αναπάντεχο στοιχείο που προκάλεσε αίσθηση, ο ασύλητος τάφος της Νεικούς.

Η μεθοδική έρευνα και η σχολαστική συντήρηση του μνημείου, σε συνδυασμό με την μοναδικότητα του και την αξία του ως πολιτισμικό τοπόσημο οδήγησαν στην βράβευση του με το κορυφαίο βραβείο στον χώρο της Ευρωπαϊκής Πολιτισμικής Κληρονομιάς / Βραβείο Europa Nostra 2022.

Κατ' ευτυχή σύμπτωση, μάλιστα, αύριο Σάββατο, 3 Σεπτεμβρίου, στη Σίκινο θα λάβει χώρα η επιτόπια εορτή βράβευσης από την Europa Nostra της αποκατάστασης του μνημείου, με την παρουσία της Πρόεδρου της Δημοκρατίας.

Στους θρησκευτικούς πόρους της Σικίνου αξίζει να ενταχθεί και το μοναστήρι της Ζωοδόχου Πηγής (Χρυσοπηγής), που κτίσθηκε το 1690.

ΣΥΝΤΑΞΙΔΙΩΤΕΣ ΣΤΗ ΘΡΗΣΚΕΥΤΙΚΗ ΕΛΛΑΔΑ & ΚΥΠΡΟ

ΦΟΛΕΓΑΝΔΡΟΣ.

Στα θρησκευτικά – πολιτισμικά αξιοθέατα του νησιού ανήκουν η εκκλησία της Παναγίας, κτισμένη στο βράχο πάνω από τη Χώρα και θεωρείται ότι κτίσθηκε, κατά πάσα πιθανότητα, στη θέση αρχαίου ναού, οικοδομικό υλικό του οποίου χρησιμοποιήθηκε για την ανέγερσή της. Στον αυλόγυρο και στο εσωτερικό του ναού υπάρχουν αρχαίες επιγραφές, γλυπτά και βάσεις αγαλμάτων.

ΜΥΚΟΝΟΣ.

Στη Μύκονο υπάρχουν, όπως σε όλα τα κυκλαδονήσια, πολλές εκκλησίες. Οι πιο σημαντικές είναι:

Η πολυφωτογραφημένη και εμβληματική εκκλησία της Παραπορτιανής, που αποτελεί ένα ξεχωριστό αξιόλογο αρχιτεκτονικό σύμπλεγμα, που βρίσκεται δίπλα στη μικρή Β.Δ. πύλη, "το παραπόρτι" του μεσαιωνικού τείχους της Μυκόνου, εξ ου και η ονομασία της. Στην πραγματικότητα αποτελεί δώροφο συγκρότημα πέντε εκκλησιών, όπου οι τέσσερις από αυτές είναι στο ισόγειο και η μία υπερυψωμένη.

Στη Χώρα υπάρχουν πολλές μεταβυζαντινές εκκλησίες που χαρακτηρίζονται από την ιδιαίτερη αρχιτεκτονική τους, τις σημαντικές εικόνες και τα λεπτοδουλεμένα τέμπλα.

Αναφέρουμε, επίσης, το μοναστήρι της Παναγίας Τουρλιανής, που ιδρύθηκε το 1542 και απέκτησε τη σημερινή της μορφή το 1757 – 1767. Το ξυλόγλυπτο "μπαρόκ" τέμπλο του τρίκλιτου ναού, ο επισκοπικός θρόνος και ο άμβωνας (τέλη 18ου αι.) καθώς και η αρχιτεκτονική του συγκροτήματος εντυπωσιάζουν με την λιτή τους μεγαλοπρέπεια τον επισκέπτη. Στο Εκκλησιαστικό Μουσείο της εκτίθενται πολλά παλιά εργαλεία και σκεύη, σημαντικά εκκλησιαστικά κειμήλια, αρχιερατικά άμφια, ένας ξυλόγλυπτος επιτάφιος, αναλόγια, μεταβυζαντινές εικόνες και διάφορα άλλα αφιερώματα.

ΣΕΡΙΦΟΣ.

Η Σέριφος όπως και όλες οι Κυκλάδες είναι διάσπαρτη από εκκλησίες (που υπολογίζονται σε περισσότερες από 100) και μοναστήρια. Άξιο αναφοράς το Καστρομονάστηρο των Ταξιαρχών, που χτίστηκε το 1572 προς τιμή μιας εικόνας των Ταξιαρχών που είχε φυγαδευτεί από την Κύπρο.

ΣΙΦΝΟΣ.

Στενά συνδεδεμένες με την ιστορία, την αρχιτεκτονική παράδοση και τη θρησκευτική – κοινωνική ζωή της Σίφνου είναι οι πολυάριθμες εκκλησίες και τα μοναστήρια της, που υπολογίζονται σε 237.

Επισημαίνουμε τα Μοναστήρια της Σίφνου με ιδιαίτερη ιστορική και θρησκευτική αξία, της Βρύσης, του Προφήτη Ηλία, της Παναγίας του Βουνού και της της Παναγίας των Φυρογείων, που επισκευάστηκε τη δεκαετία του 70 από την Ελληνική Εταιρεία Περιβάλλοντος και Πολιτισμού και η αναστήλωση της επιβραβεύτηκε με την απονομή του τιμητικού Διπλώματος Europa Nostra.

Ναός με ιδιαίτερα επιβλητική παρουσία είναι η Παναγία η Χρυσοπηγή, η Πολιούχος της Σίφνου, που συνδέει την ιστορία της με μια σειρά θρησκευτικών παραδόσεων και θρύλων και αποτελεί σημείο αναφοράς όχι μόνον για τους κατοίκους της Σίφνου.

ΚΙΜΩΛΟΣ.

Παρά το μικρό της μέγεθος, στην Κίμωλο υπάρχουν περισσότερες από 80 εκκλησίες, μοναδικές για την αρχιτεκτονική τους αξία, τα τέμπλα και τις εικόνες τους, με σημαντικότερη όλων το Μητροπολιτικό Ναό, «Παναγίας της Οδηγητρίας», που κατασκευάστηκε μεταξύ του 1867 και 1874 και στον οποίο

φυλάσσεται η εικόνα της Παναγίας «Οδηγήτριας», καθώς και το τίμιο Λείψανο της Οσίας Μεθοδίας της εν Κιμώλω ασκησάσης,

ΜΗΛΟΣ.

Η Μήλος έχει ανακηρυχτεί ως ιερό νησί το 2009 από την Ιερά Σύνοδο, λόγω της ύπαρξης Παλαιοχριστιανικών Κατακόμβων.

Οι κατακόμβες βρίσκονται κοντά στο χωριό της Τρουπητής, σε σπηλιές 150 μέτρων πάνω από την επιφάνεια της θάλασσας. Ήταν ο τόπος συγκέντρωσης των πρώτων Χριστιανών και το πρώτο κοινοτικό νεκροταφείο στα τέλη του 2ου μ.Χ. αιώνα.

Οι Κατακόμβες της Μήλου είναι μοναδικές σε μέγεθος σε όλο τον Ελλαδικό χώρο και από τα πιο γνωστά και αξιόλογα Χριστιανικά μνημεία παγκοσμίως, μαζί με τις κατακόμβες της Ρώμης και των Αγίων Τόπων.

Επίσης, είναι ένα από τα λίγα νησιά που διαθέτουν Εκκλησιαστικό Μουσείο, στον Ιερό Ναό της Αγίας Τριάδας, στον Αδάμαντα, καθώς και περισσότερες από 140 εκκλησίες και ξωκλήσια. Στις εκκλησίες φυλάσσονται σημαντικά έργα, εικόνες και κειμήλια των περασμένων αιώνων, αλλά έχουν και ιδιαίτερο αρχιτεκτονικό και καλλιτεχνικό ενδιαφέρον. Οι εκκλησίες της Μήλου διαθέτουν λιτή και απέριπτη αρχιτεκτονική, είναι κάτασπρες και συνήθως βρίσκονται στο κέντρο του χωριού ή πάνω σε βράχια με θέα τη θάλασσα.

ΑΝΔΡΟΣ.

Εμβληματικοί Θρησκευτικοί Πόροι της Άνδρου, εκτός από τον Ιερό Ναό της Προστάτιδος του νησιού Παναγίας της Θεοσκεπάστου, θεωρούνται τα πολυαιώνια Μοναστήρια της:

- ❖ η Μονή Παναχράντου-Αγίου Παντελεήμονος, που σύμφωνα με την παράδοση, κτίστηκε από τον Αυτοκράτορα Νικηφόρο Φωκά το 963-969, στην οποία φυλάσσονται η θαυματουργή εικόνα της Παναγίας και η κάρα του Αγίου Παντελεήμονος, η οποία μεταφέρθηκε από την Κωνσταντινούπολη το 1705,
- ❖ η Ιερά Μονή της Αγίας Μαρίνας, που χρονολογείται από το 1325, όταν στην περιοχή Λίτρες παρουσιάζεται με

- θαυματοργό τρόπο η Αγία Μαρίνα σε γέροντα ασκητή και του υποδεικνύει να βρει την εικόνα της σε μια σχισμή ενός βράχου, όπως και έγινε.
- ❖ η Ιερά Μονή του Αγίου Νικολάου, που σύμφωνα με την παράδοση, κτίσθηκε τον 11ο αιώνα, ενώ το 1760 έγιναν εκτεταμένες επισκευές. Στο μοναστήρι φυλάσσεται η τίμια Κάρα του Αγίου Νικολάου του εν Βουνένοις, η γνάθος του Αγίου Κοσμά του Αιτωλού, τμήμα της Κάρας του Αγίου Ιωσήφ του Αριμαθαίας και πλήθος άλλων ιερών και τιμίων λειψάνων. Η Ιερά Μονή υπήρξε παράρτημα της Φιλικής Εταιρείας, ενώ λειτουργούσε ως τυπογραφείο, βιβλιοδετείο και κρυφό σχολείο τα χρόνια της τουρκοκρατίας, λόγω της απόκρυφης τοποθεσίας στην οποία βρίσκεται.
 - ❖ η Ιερά Μονή Ζωοδόχου Πηγής, που σύμφωνα με την παράδοση ιδρύθηκε το 842 και αναφέρεται για πρώτη φορά σε έγγραφο του 1400, ενώ στην εκκλησία της υπάρχει εικόνα με χρονολογία 1325.

ΤΗΝΟΣ.

Η Τήνος είναι ιερό νησί και χαρακτηρίζεται από την πληθώρα θρησκευτικών-πολιτισμικών μνημείων, και αποτελεί ένα μοναδικό εκθετήριο εκκλησιαστικής αρχιτεκτονικής. Υπάρχουν περισσότερα από 800 εξωκκλήσια τα οποία βρίσκονται διασκορπισμένα σε όλο το νησί κοντά ή μακριά από χωριά και οικισμούς.

Κορυφαίο σημείο αναφοράς είναι ο Ναός της Ευαγγελίστριας, που συνδέεται άμεσα με την ιστορία, τον πολιτισμό, την οικονομία και τον τουρισμό του νησιού.

Στο ναό επίκεντρο του προσκυνήματος αποτελεί η θαυματοργή εικόνα του Ευαγγελισμού, που ευρέθη στις 30 Ιανουαρίου 1823, ύστερα από το θαυμαστό Όραμα της Οσίας Πελαγίας. Ο Ναός είναι γεμάτος από αφιερώματα των πολυπληθών πιστών, με τα οποία εκφράζουν είτε τις παρακλήσεις τους είτε την ευγνωμοσύνη τους για τα θαύματα της Παναγίας.

Στους χώρους που περιβάλλουν την αυλή της Παναγίας στεγάζονται γραφεία, μουσεία και άλλες υπηρεσίες για την εξυπηρέτηση των αναγκών του Ιδρύματος και των επισκεπτών.

Το μοναστήρι της «Κυρίας των Αγγέλων» στο Κεχροβούνι Τήνου. Θεωρείται ότι η Μονή κτίστηκε γύρω στον 11ο-12ο αι. μ.Χ., αν και το πρώτο έγγραφο που την αναφέρει είναι του 17ου αιώνα (πιθανότατα το 1614). Είναι κτισμένη σε υψόμετρο 600 μ., σκαρφαλωμένη στην κορυφή του βουνού, και έχει υπέροχη θέα στη Χώρα και στα χωριά της Τήνου.
ΣΥΡΟΣ.

Θρησκευτικά μνημεία του Δήμου Ερμούπολης

Ο ορθόδοξος Μητροπολιτικός ναός της Μεταμόρφωσης του Σωτήρος. Πρόκειται για σημαντικό ναό, βασιλική τρίκλιτη με θόλο, που είναι χρονολογικά ο πρώτος ναός του νησιού (1824), που ανήγειραν οι καταφυγόντες στο νησί πρόσφυγες από τη Χίο, τα Ψαρά, την Κωσταντινούπολη και το Αίβαλί.

Η ορθόδοξη εκκλησία της Κοίμησης της Θεοτόκου, είναι η δεύτερη χρονολογικά εκκλησία της Ερμούπολης που χτίστηκε το 1828 -1829. Ονομάζεται και «Παναγία των Ψαριανών» και φιλοξενεί την μοναδική εικόνα της Παναγίας, έργο του μεγάλου ζωγράφου Δομίνικου Θεοτοκόπουλου (El Greco).

Η ορθόδοξη εκκλησία του Αγίου Νικολάου, βρίσκεται στην αρχή του άξονα της Συνοικίας «Βαπόρια» και αποπερατώθηκε το 1905. Ο ναός είναι επιβλητικός και μεγαλοπρεπής και είναι ένας από τους πέντε μεγαλύτερους ναούς στην Ελλάδα.

Το ορθόδοξο Νεκροταφείο του Αγίου Γεωργίου βρίσκεται στην περιοχή της Νεάπολης, στην περιφέρεια της Ερμούπολης. Απαριθμεί πλήθος ταφικών μνημείων, ναϊσκων, αγαλμάτων, προτομών.

Ο ναός της Ανάστασης του Σωτήρος ναός βυζαντινού ρυθμού, σταυροειδής με τρούλο χτίστηκε μεταξύ 1879 και 1909 στη κορυφή του λόφου «Δήλι», του δεξιού από την μεριά του επισκέπτη λόφου ο οποίος δεσπόζει στο λιμάνι της Ερμούπολης.

Θρησκευτικά μνημεία του Δήμου Άνω Σύρου

Εκτός από τους Ρωμαιοκαθολικούς Ναούς και Μοναστήρια, που χρονολογούνται από τον 12^ο έως τον 17^ο αιώνα, αναφέρονται και οι δύο Ορθόδοξοι Ναοί της Αγίας Τριάδας και του Αγίου Νικολάου του

ΣΥΝΤΑΞΙΔΙΩΤΕΣ ΣΤΗ ΘΡΗΣΚΕΥΤΙΚΗ ΕΛΛΑΔΑ & ΚΥΠΡΟ

Φτωχού είναι οι μοναδικές ορθόδοξες εκκλησίες που υπάρχουν στην Άνω Σύρο.

ΚΕΑ.

Το μοναστήρι της Παναγίας της Καστριανής στην Κέα. Η Μονή της Παναγίας της Καστριανής που είναι η προστάτιδα της Κέας ιδρύθηκε γύρω στα 1700 μ.Χ. στην τοποθεσία Καστρί, σε ένα πραγματικά επιβλητικό τοπίο της Κέας μέσα από μια διαδρομή που κόβει την ανάσα με την ομορφιά της.

ΚΥΘΝΟΣ

Ο σημαντικότερος και γνωστότερος θρησκευτικός πόρος της Κύθνου είναι ο Ναός της Παναγίας Κανάλας στην Κύθνο είναι χτισμένη σε μια από τις ωραιότερες, πευκόφυτες ακρογιαλιές του νησιού, στον οποίο φυλάσσεται η Θαυματουργός Εικόνα Της Παναγίας Κανάλας, είναι έργο του περίφημου αγιογράφου, ιερέως Εμμανουήλ Σκορδίλη του Κρητός (1575).

ΔΙΑΠΙΣΤΩΣΕΙΣ-ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ

Τα νησιά των Κυκλάδων διαθέτουν πλούσια θρησκευτική – πολιτισμική κληρονομιά, για την ορθολογική αξιοποίηση της οποίας απαιτείται η προσέγγισή της από δύο κατευθύνσεις, δηλαδή α) του προσκυνήματος σε εκκλησίες, μοναστήρια και άλλους ιερούς χώρους και β) του θρησκευτικού-πολιτισμικού τουρισμού, με την έννοια της επίσκεψης των θρησκευτικών χώρων ως χώρων πολιτισμού.

Κατά ταύτα, απαιτείται η διαμόρφωση ειδικού σχεδίου διαχείρισης των προσκυνητών και ανάλογο ειδικού σχεδίου διαχείρισης των θρησκευτικών-πολιτισμικών τουριστών. Τα δύο αυτά σχέδια θα είναι διακριτά μεταξύ τους, αλλά θα διαφέρουν από το γενικότερο σχέδιο προσέλκυσης των τουριστών του «ήλιου και της θάλασσας».

Σε κάθε περίπτωση σχεδιασμού στόχος δεν είναι η αύξηση του αριθμού των επισκεπτών σε θρησκευτικά κέντρα αυξημένης προσέλευσης προσκυνητών τις περιόδους των εορτών, αλλά αντίθετα στόχος να είναι η επιμήκυνση της περιόδου και πέραν της περιόδου εορτασμού των πολιούχων αγίων και των πανηγυρικών

εορτασμών και εκδηλώσεων. Θα πρέπει να ερευνηθεί η δυνατότητα προώθησης της προσκυνηματικής κίνησης και σε άλλες μη τουριστικά ανεπτυγμένες περιοχές.

Επίσης, πολλά νησιά που διαθέτουν θρησκευτικό-πολιτισμικό πλούτο, χωρίς όμως αυτός να μπορεί να λειτουργήσει ως αυτοδύναμος ελκτικός πόρος, είναι δυνατόν να εμπλουτίσουν με τους θρησκευτικούς-πολιτισμικούς πόρους το τουριστικό τους προϊόν, προσφέροντας «τουριστικά πακέτα», στα οποία η επίσκεψη στους θρησκευτικούς-πολιτισμικούς πόρους θα είναι συμπληρωματική τουριστική δραστηριότητα, όπως πεζοπορία-περιήγηση, οικοτουρισμός, αρχιτεκτονικός τουρισμός, θαλάσσιος τουρισμός, αγροτουρισμός, γεωτουρισμός κ.λπ.

Συνοψίζοντας, ο προορισμός Κυκλάδες διαθέτει σημαντικούς θρησκευτικούς-πολιτισμικούς πόρους, που θα μπορούσαν, με την κατάλληλη αξιοποίηση να προσελκύσουν επισκέπτες-τουρίστες είτε ως αυτοδύναμος θρησκευτικός-πολιτισμικός τουρισμός, είτε συμπληρωματικά με άλλες μορφές εναλλακτικού τουρισμού, που μπορούν να αναπτυχθούν σε συνδυασμό ή συμπληρωματικά μεταξύ τους με στόχο την επιμήκυνση της τουριστικής περιόδου, την ανακατανομή της τουριστικής κίνησης και την ανάδειξη και ενίσχυση του «τοπικού» χαρακτήρα.

ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ

Για την ανάπτυξη του θρησκευτικού-πολιτισμικού τουρισμού στα νησιά της Ιεράς Μητροπόλεως και γενικότερα στα Κυκλαδονήσια, είτε σε αυτοδύναμη μορφή, είτε ως συμπληρωματική τουριστική δραστηριότητα σε άλλες εναλλακτικές μορφές τουρισμού, είναι αναγκαία και η:

- ✓ Αξιοποίηση των νέων τεχνολογιών για την διαφήμιση και προβολή των νησιών και ειδικότερα των θρησκευτικών-πολιτισμικών πόρων, με τη δημιουργία λειτουργικών ιστοσελίδων, τη δημιουργία portal για την από κοινού προβολή και προώθηση των θρησκευτικών-πολιτισμικών πόρων των νησιών, από όπου θα παρέχονται όλες οι απαραίτητες πληροφορίες, θα είναι δυνατός ο σχεδιασμός διαδρομών, κ.λπ. , καθώς σήμερα ο επισκέπτης έχει αρκετά αποσπασματική και

- περιορισμένη «εικόνα» των νησιών και αδυνατεί να κάνει χρήση μιας ολοκληρωμένης διαδρομής μεταξύ των νησιών.
- ✓ Προώθηση και ενίσχυση της τουριστικής επιχειρηματικότητας για τη δημιουργία δικτύου περιηγητικών πλόων με σκοπό την αποτελεσματικότερη διασύνδεση των νησιών μεταξύ τους και τη διευκόλυνση της επισκεψιμότητας.
 - ✓ Διερεύνηση της δυνατότητας χρήσης των υδροπλάνων ως μεταφορικού μέσου των τουριστών μεταξύ των νησιών.
 - ✓ Υλοποίηση προγραμμάτων επιμόρφωσης επιχειρηματιών και εργαζομένων στο χώρο του θρησκευτικού-πολιτισμικού τουρισμού.
 - ✓ Προώθηση της συνεργασίας των φορέων του δημοσίου και του ιδιωτικού τομέα για την προβολή και αξιοποίηση των θρησκευτικών-πολιτισμικών πόρων των νησιών.

Συμπερασματικά, υπό μια γενική θεώρηση, οι προοπτικές ανάπτυξης όχι μόνο του θρησκευτικού, αλλά του εναλλακτικού τουρισμού στην Ελλάδα και ειδικότερα στα Κυκλαδονήσια είναι σημαντικές.

Όλες οι απόψεις συγκλίνουν στην ανάγκη εκσυγχρονισμού και συνολικής ποιοτικής αναβάθμισης του παραδοσιακού τουριστικού μοντέλου, το οποίο περιλαμβάνει μόνο διασκέδαση, συνοδευόμενη ορισμένες φορές με ακραίες συμπεριφορές από μέρους των τουριστών.

Η μονοδιάστατη τουριστική εικόνα (sand, see, sun) με το χαμηλό βαθμό διαφοροποίησης του προσφερόμενου τουριστικού προϊόντος θα πρέπει να αλλάξει για την καλύτερη αξιοποίηση των τουριστικών πλεονεκτημάτων της χώρας και της συνεισφοράς τους στην οικονομική ανάπτυξη.

Σας ευχαριστώ για την προσοχή σας!